

Noční zvířata

Scénář a režie Tom Ford

Noční zvířata

Prohlášení režiséra

Film **Noční zvířata** je varovným příběhem o vyrovnání se s volbami, které v průběhu života děláme a o následcích, které naše rozhodnutí mohou mít. Ve spotřební kultuře, která stále více vyznává věci na jedno použití a kde může být všechno, včetně našich vztahů, tak jednoduše odhozeno, je tohle příběh o věrnosti, oddanosti a o lásce. Je to příběh o izolovanosti, kterou všichni cítíme a o tom, jak je důležité oceňovat osobní vztahy, které nás posilují.

– Tom Ford

Přehled

Scenárista a režisér Tom Ford přichází se strašidelným romantickým thrillerem o šokující intimitě a poutavém napětí, která odhalují tenkou hranici mezi láskou a krutostí a mezi touhou po pomstě a vykoupením. Herci Amy Adams a Jake Gyllenhaal, oba nominovaní na cenu Akademie, ve filmu **Noční zvířata** herecky září jako rozvedený pár objevující temné pravdy jeden o druhém i o sobě.

Susan Morrowová (kterou ztvárnila Amy Adams) žije neuvěřitelně privilegovaný, ale přesto nenaplněný život se svým manželem Huttonem Morrowem (Armie Hammer). Jeden víkend, když Hutton odjede na další ze svých až příliš častých pracovních cest, dostane Susan do poštovní schránky nevyžádaný balíček. Je v něm román Noční zvířata, který napsal její bývalý manžel Edward Sheffield (Jake Gyllenhaal), s kterým Susan není v kontaktu už několik let. Edwardův vzkaz přiložený k rukopisu Susan pobídl, aby si rukopis přečetla a následně ho kontaktovala během jeho návštěvy ve městě. V samotě noci, v posteli, začne Susan knížku číst. Román je věnovaný jí...

...ale jeho obsah je násilný a šokující. Edward v něm vypráví příběh Tonyho Hastingsse (kterého hraje též Jake Gyllenhaal). Během jedné noční jízdy po opuštěné cestě v Texasu začne Tonyho a jeho rodinu obtěžovat trojice jezdců, která ho vytlačí ze silnice a následně přiměje k tomu, aby se pustil do otevřené fyzické konfrontace vyprovokované nepředvídatelně se chovajícím vůdcem gangu Rayem Marcusem (Aaron Taylor-Johnson). Tony je neschopný jakékoliv akce, když jeho rodinu unesou a on tam zůstane trčet sám. Za svítání se Tonymu podaří zkontaktovat policii a případu se ujme lakonický poručík Bobby Andes (na cenu Akademie nominovaný Michael Shannon). Andes si se silně rozrušeným Tonym vytvoří vazbu a rozhodne se pronásledovat podezřelé, když se naplní Tonyho nejhorší obavy...

Susan, dojatá Edwardovým rukopisem, se ponoří do vzpomínek na nejsoukromější chvíle svého vlastního milostného příběhu s autorem. Nahlíží na sebe samu a pod blyštivý povrch svého života a kariéry, a začíná stále silněji knihu vnímat jako příběh pomsty, příběh, který ji nutí znovu zhodnotit volby, které udělala a znovu probudit lásku, o které si myslela, že je ztracená – tak, jak příběh postupně spěje k zúčtování, které charakterizuje jak hrdinku románového příběhu, tak ji samotnou.

Focus Features uvádí film Fade To Black production **Noční zvířata**. V hlavních rolích Amy Adams, Jake Gyllenhaal. Dále hrají Michael Shannon, Aaron Taylor-Johnson, Isla Fisher, Karl Glusman, Armie Hammer, Laura Linney, Andrea Riseborough, Michael Sheen. Casting Francine Maisler, CSA. Kostýmy Arianne Phillips. Hudba Abel Korzeniowski. Střih Joan Sobel, ACE. Výprava Shane Valentino. Kamera Seamus McGarvey, ASC, BSC. Co-Producer, Diane L. Sabatini. Podle románu Tony & Susan od Austina Wrighta. Produkce Tom Ford, p.g.a., Robert Salerno, p.g.a. Scénář Tom Ford. Režie Tom Ford. Uvádí A Focus Features.

Výroba

Noční zvířata jsou odvážným prozkoumáním psychologického a emocionálního moře změn mužů a žen žijících – nebo snažících se žít – své vlastní pravdy, a jsou druhým filmem scenáristy a režiséra Toma Forda, který následuje po oceňovaném *Single Man* (2009).

Noční zvířata sledují ženu chycenou mezi svou minulost a přítomnost, zatímco hltá a je pohlcena příběhem tady a teď. Během adaptace knihy Austina Wrighta Tony & Susan z roku 1993 do filmového scénáře Ford zjistil, že se opět může se stejnou intenzitou soustředit jak na psané slovo, tak na pohyblivý obraz.

Ford sám říká, že „psaní je částí filmové práce, kterou miluji nejvíc. Psaní scénáře je naprosto výjimečná fáze procesu, a protože v této fázi film existuje pouze v mé hlavě, existuje vlastně ve své nejlepší podobě. Když píšu, začínám sbíráním obrazů, které se vztahují k postavám a jejich světům. Hledám obrazy interiérů, míst, skutečných lidí, kteří patří do různých světů postav, které vytvářím. Potom začnu psát a často do scénáře vpisuji detaily, na které jsem narazil během zkoumání fotek. Světy postav **Nočních zvířat** jsou dvěma světy, které znám opravdu velmi dobře. Vyrůstal jsem v Texasu a v Novém Mexiku, takže část příběhu odehrávající se v západním Texasu se mi psala lehce a také znám až příliš dobře ten poněkud exkluzivní svět, ve kterém žije Susan v Los Angeles.”

„Představuji si každý zvuk a obraz a často píšu téměř stylem záběr po záběru. V okamžiku, kdy začneme skutečně natáčet, mám obvykle vymyšlenou většinu detailů, které chci zachytit. Na práci se skvělým produkčním týmem a s výbornými herci je krásné, že často během natáčení nastávají spontánní situace, které jsem si nedokázal představit a které dokáží udělat konečný výsledek bohatší a ukázat jemnější rozdíly. Je důležité udržet si během natáčení otevřenou mysl a zkoušet se na věci dívat nepředpojatým okem. Často bývá leccos jinak, než jak jsem si představoval, když jsem seděl u stolu a psal, a velmi často překvapení, které přinese konkrétní okamžik a výkon, přidají filmu hodně na složitosti a vrstvách.”

Ve snaze vyprávět tento příběh nejen jako příběh v příběhu, ale také jako sondu do lidských tužeb, ambicí a slabostí si Ford uvědomil, že zde uplatní své režijní i scenáristické schopnosti v ještě větším rozsahu než ve svém prvním filmu. *Single Man* odehrávající se v roce 1962 s pohledy do předchozích let, byl převážně světem jednoho člověka, zatímco **Noční zvířata** spojují cesty tří postav, kterým ale zároveň zavírají cesty k vzájemnému kontaktu.

Při adaptaci knihy Tony & Susan do scénáře **Nočních zvířat** vedly Forda scény zachycující současný způsob života k vizualizaci extrémů ukazujících, jak izolovaná a ztracená ve skutečnosti hlavní postava Susan Morrowové je. „Když dělám film, konečným cílem pro mě není styl,” říká Ford. „Styl bez obsahu je bezvýznamný a prázdný. Přesto ale dávám na styl velký důraz, pokud souvisí s postavami a s příběhem. Kulisy a kostýmy nepřinášejí informaci pouze divákům, ale mohou pomoci i hercům vžít se plně do role. Je pro mě důležitá konzistence tónů a způsob, jakým jsou obrazy zachyceny, stylisticky pracuje jak s hudbou, tak se zvukem a vytváří tak kompaktní svět. Skutečně si myslím, že obraz vydá za tisíc slov a že film je skutečně vizuální médium. Myslím, že film by měl běžet potichu a že jazyk a slova by se měla používat, pouze když je nezbytné posunout příběh dál.”

„Říká se o mně, že píšu hodně dlouhé obrazy. Tak mi to nikdy nepřipadalo, ale myslím, že to pochází z mé touhy vytvářet spojení mezi postavami. Ve skutečnosti nemám nic tak rád jako skvělou konverzaci, takže předpokládám, že mám tendence vytvářet scény s poměrně četným střídáním dialogů se scénami, kde divák prostě přihlíží, jak někdo něco říká beze slov.”

Adaptační proces si vyžádal nějaký čas. Konečný scénář se od knihy nakonec liší. „Kniha Tony & Susan je nádherně napsaná,” vysvětluje Ford. „Je to ohromný příběh. Myšlenka morální alegorie vyprávěná prostřednictvím částečné fikce – knihy uvnitř knihy – byl podle mě svěží a originální. Zamiloval jsem si ji, jakmile jsem ji začal číst a cítil jsem, že by to mohl být skvělý film. Co se týká adaptace, nebyla to úplně nejjednodušší kniha a nějakou dobu mi trvalo, než jsem se rozhodl, jak to uchopím. Kniha a film jsou nesmírně odlišné záležitosti a doslovná interpretace knihy často na plátně nefunguje. Pro mě je důležité uchopit témata, která mě v knize osloví a ta pak zveličím a zabývám se jimi na obrazovce. V tomto smyslu jsou **Noční zvířata** knize věrná, a přestože některé prvky příběhu jsou původní, prostředí se ve skutečně od té knihy naprosto liší.

„Tony & Susan je do značné míry vnitřním monologem odehrávajícím se v Susanině hlavě. Musel jsem vytvořit v jejím životě scény, které by vyjádřily pocity, které jí v knize jdou hlavou, ale udělat to vizuálně, abychom pochopili, co cítí a aniž bychom se uchýlili k něčemu, co by ve skutečnosti bylo pouhým mluveným komentářem v průběhu filmu. Kromě toho, základní motiv Edwardova románu je v knize poněkud neurčitý a cítil jsem, že to potřebuji nadnést a zveličit, aby to bylo na obrazovce jasné.”

„Kromě toho,“ dodává Ford, „z čistě praktického pohledu se děj knihy musel odehrávat v jiném prostředí, částečně proto, že kniha byla napsaná na začátku 90. let, předtím, než se rozšířilo používání mobilů. Způsob zločinu, na který se kniha soustředí, by se v dnešním světě mobilů a online komunikace takhle odehrát nemohl, pokud bych příběh neumístil někam, kde není pokrytí mobilním signálem. Rozhodl jsem se umístit příběh do západního Texasu – původní příběh se odehrává na severovýchodě – , protože tam jsou pořád místa, která si dokážete představit bez signálu. Také je to část světa, kterou dobře znám, takže se tím podepisuji pod staré pravidlo: psát o tom, co znám.“

„V knize Tony & Susan říká postava Edwarda Sheffielda, že ‘nikdo ve skutečnosti nikdy nepsal o ničem jiném, než o sobě,’ a protože já sám této větě naprosto věřím, rozhodl jsem se to ve filmu zachovat. Všichni vidíme věci přes filtr, kterým je náš život. Když Edward píše svůj fiktivní román **Noční zvířata**, tvoří ho doslova z detailů

a pocitů ze své minulosti se Susan. Většina z toho byly moje myšlenky, ale chtěl jsem zdůraznit, že Edward napsal osobní příběh, který byl zcela zřejmě o jeho životě se Susan, ve kterém jí vypráví, jak cítil a vnímal to, co mu udělala. V jednom pohledu do minulosti například vidíme Susan, jak čte jednu z Edwardových krátkých povídek, která ji nudí a on je z toho zdrcený. Susan v té scéně leží na rudé pohovce. To zanechalo v Edwardově hlavě silný otisk, protože když se rozhodne zabít v příběhu postavu představující Susan, umístí její tělo na červenou sametovou pohovku. Vrah z příběhu jezdí v zeleném Pontiacu GTO ze 70. let a to samé auto se objevuje ve flashbackové scéně, ve které Susan Edwarda opouští. Detaily z jejich společného života jsou rozptýlené v Edwardově fiktivním příběhu a krásně se spojily v Edwardově vědomí. V tom samém smyslu mi posloužila řada věcí z mého vlastního života, které si propracovaly svoji cestu do scénáře ve filmu.”

„Jedním z témat, které mě osobně zasáhly nejvíc,” svěřuje se Ford, „bylo zkoumání maskulinity v naší kultuře. Naši hrdinové Tony a Edward nevykazují typické rysy maskulinity, které naše kultura často očekává, a přesto nakonec oba vítězí. Jako kluk vyrůstající v Texasu jsem byl cokoliv kromě toho, co by se dalo označit jako klasicky mužný a dost jsem tím trpěl. Proto mám pochopení pro postavy Tonyho a Edwarda, a jejich houževnatost mi je blízká.”

Hybatelem vyprávění – příběhu uvnitř příběhu – je příběh, který nedokážete přestat číst. Při zpětném pohledu se zdá, že byl určený k tomu, aby se z něj stal hluboký filmový zážitek. Film pohání individuální potřeby postav po uzavření. Některé o to usilovaly ještě předtím, než jsme se s nimi potkali, jiné se jí chopí ze zdánlivě náhlé potřeby.

V *Single Manovi* ukázal Ford, jaký účinek mají následky rozhodnutí tří hlavních postav. V **Nočních zvířatech** byly tři hlavní postavy ztvárněny *dvěma* hlavními herci, kteří dokázali vytvořit vztah s diváky a zároveň předvést výkony s širokým spektrem emocí.

Ford byl uchvácen Amy Adams nominovanou na cenu Akademie „kvůli její úžasné schopnosti vyjádřit emoce bez dialogu, jen svou tvář a oduševnělýma očima. Amy je skutečně velká herečka. Má v očích něco, co působí syrově a pravdivě. Chtěl jsem, aby postava Susan působila sympaticky. Bylo by jednoduché Susan nenávidět,

protože, jak sama ve filmu říká, 'má všechno' a přesto je nešťastná. Vybrala si v životě cestu, která je v rozporu s její skutečnou povahou. Je v určitém smyslu obětí své výchovy a toho, co se od žen v naší kultuře často očekává.

„Susanina postava ve filmu hodně času čte a tiše reaguje na to, co přečetla. V těch momentech vnímám velmi silně Amyinu neuvěřitelnou hereckou schopnost. Je ve svém výkonu poctivá a dokázala přiblížit Susaninu bolest způsobem, který nás přiměje s ní spíš soucítit, než ji nenávidět. Její ztvárnění Susan je decentní a vyvážené. V mnoha směrech to byla nejobtížnější role v tomto filmu, protože nemohla spoléhat na velká gesta nebo dokonce ani na řeč, aby vyjádřila bolest, kterou ta postava cítí.”

Jak už prokázala svými výkony v takových filmech jako *Mistr* a *Špinavý trik*, dokáže Adams své postavy manévrovat do odstínů šedi a přesto pro diváky zůstává stále jedinečná, což znamená, že „postava Susan může mít spoustu vrstev složitých pocitů, i když na povrchu se zdá klidná a vyrovnaná,” říká Ford.

Přestože se spolu nikdy předtím ve filmu nesetkali, Ford cítil, že další z držitelů nominace na cenu Akademie, Jake Gyllenhaal, si bude s Adams skvěle rozumět. Shrnuje to: „Čistě prakticky, bylo těžké najít dva uznávané a přesvědčivé herce, kteří by byli schopní zahrát uvěřitelným způsobem postavy v jejich 20. i časných 40. letech. Jake i Amy tuto schopnost mají a jejich jemné proměny osobitým stylem a mluvě v průběhu let mezi jejich mladými a jejich mnohem vyzrálejšími já byly mistrovské. Oba to zvládli na výbornou.”

Stejně jistý si byl filmař tím, že Gyllenhaal se dokáže vžít do drásavé scény v příběhu-uvnitř-příběhu. „Jake mě svým ztvárněním role Edwarda/Tonyho fascinoval, protože obdivuji rizika, která na sebe během svých výkonů vzal,” říká Ford. „Je to drsná a emočně náročná role. Věděl jsem, že Jake odvede skvělou práci a rozhodně jsem se nezklamal.”

Klíčové vedlejší role poručíka Bobbyho Andese a Raye Marcuse, kteří se zdají být na opačných pólech práva, obsadili Michael Shannon nominovaný na cenu Akademie a britský herec Aaron Taylor-Johnson. Fordovi se oba herci líbili pro svou všestrannost, tedy vlastnost, která jim umožnila zmizet v postavách z různých dob a národností –

až tak moc, že diváci si možná ani nebudou schopní vzpomenout, kde ty herce už viděli.

Jak Ford vysvětluje, bylo zcela zásadní „vžít se do těch mužů bezezbytku; tyto postavy existují pouze v rukopisu, který Susan čte, ale jejich ztvárnění muselo vystihnout její představy a upoutat pozornost diváků.”

Herecké obsazení zahrnuje mnoho vynikajících umělců. Vzhledem k tomu, že někteří z nich točili pouze jeden nebo dva dny, je Ford vděčný za příležitost pracovat s nimi na cameos, které vybrousili do brilantní plasticity. „Měl jsem neuvěřitelné štěstí na skvělé herce ve vedlejších rolích,” říká Ford. „Myslím, že Armie Hammer odvedl úžasnou práci a přesně zachytil postavu Huttona Morrowa. Také Andrea Riseborough a Michael Sheen ztvárnili velice moderní pár Alessie a Carlose přesně tak, jak jsem si ho během psaní scénáře představoval. V relativně krátkých scénách dokázali přesně sdělit, kdo jsou ti dva lidé a vytvořit intimitu s Amyinou postavou Susan, což nám zásadním způsobem pomohlo porozumět kontextu Susanina světa a jejího osobního života.”

„Výkon Laury Linney je podle mého brilantní a sledovat Amy a Lauru během společné scény v restauraci bylo neuvěřitelné. Isla Fisher předvedla strhující dramatický výkon, který určitě diváky překvapí, protože ji vidáme daleko častěji v komediálních rolích, a přitom je ve skutečnosti velmi kvalitní dramatická herečka. Karl Glusman jako Lou předvedl skvěle vybalancovaný a hrůzu nahánějící výkon. Svým vlastním charakterem a osobností se nemůže od své role lišit víc, což je pro mě často známkou velkého herce. Ellie Bamber není jenom úžasná mladá kráska, ale výborná herečka, která ztvárnila Indii se smyslem pro realitu, která je podle mého velmi působivá. Její nevinnost dělá ten zločin niternější. Rob Aramayo je také mladý herec, který podle mě v roli Turka odvedl skvělou práci.”

Se scénářem, který umístil postavy do velmi specifických míst, omezených i uvolněných svými soukromými zápasy, mělo vyhledávání míst pro natáčení zvláštní důležitost. Jednotlivá prostředí musela zesílit a ilustrovat životní volby postav. Texaské scény se natáčely v okolí Mojave v Kalifornii. Losangeleské lokality zahrnovaly Bel Air, Holmby Hills, Malibu, Pasadenu a Beverly Hills; dojemné zimní

newyorské pouliční scény z minulosti Susan a Edwarda byly vytvořeny přesvědčivě a překvapivě na Wilshire Boulevard.

Ve scénách ze současného Los Angeles ukázaly interiéry hodně ze Susanina světa. Ford na nich spolupracovat s výtvarníkem Shane Valentino. Valentino, který se důkladně zabýval rozdílnými životními a pracovními světy v *Začátcích* a v *Straight Outta Compton*, Ford využil pro zdolání této i dalších výzev, protože sdíleli podobné kulturní a vizuální pohledy. „Způsob, jakým jsme se se Shanem spojili, je podle mě docela legrační,” poznamenává Ford. „Měl jsem seznam výtvarníků z různých agentur a když jsem seznam procházel, díval jsem se zároveň na jejich webové stránky. Dostal jsem se na stránku, která obsahovala několik mých reklamních obrázků a dokonce i fotku, kterou jsem sám dělal. Všiml jsem si, že sazba písma na stránce byla téměř identická s písmem, které používám ve svých reklamách pro značku TOM FORD a hned jsem si řekl ‘Kdo to je? Musím se s ním potkat.’

„Zvedl jsem telefon, zavolaal jsem Shanemu a domluvil jsem si s ním schůzku v L.A. Okamžitě jsme byli na stejné vlně a byli jsme schopní mluvit téměř ve zkratkách, jak jsme měli doslova shodný pohled. Měl jsem pocit, jako kdybychom byli staří známí a nechápal jsem, jak je možné, že se naše cesty nepotkaly už dřív. Na filmu odvedl obrovský kus práce a už se těším na naši další společnou práci.”

Na Oscara nominovaný kameraman Seamus McGarvey stojí za dynamickým snímáním všech fyzických a psychologických zvrátů. Kameraman McGarvey není ve filmovém světě žádným nováčkem. Ford, který věřil, že McGarvey přesně vycítí, kdy jít do velkých a kdy do více intimních záběrů, s ním záběry podrobně naplánoval. „Seamus je evidentně neuvěřitelný talentovaný,” říká Ford. „Má vytríbené a rychlé oko. Jeho práci jsem roky obdivoval a myslím, že je skutečně jedním z největších současných kameramanů. Měli jsme společné přátele, ale nikdy jsme se osobně nepotkali, a přesto, když jsme spolu seděli v mé londýnské kanceláři, mluvili jsme několik hodin tak lehce, že jsem hned věděl, že spolu musíme pracovat.”

„Kromě toho, že je úžasný talent, je Seamus během natáčení nesmírně klidný a zdvořilý a vůči ostatním projevuje takový respekt, že si okamžitě podmanil celý štáb a získal důvěru všech umělců. Je mi ctí, že byl v **Nočních zvířatech** mým kameramanem.”

Další klíčoví členové filmového týmu navázali na svou spolupráci s Fordem na *Single Manovi*: kostýmní návrhářka Arianne Phillips, hudební skladatel Abel Korzeniowski a střihačka Joan Sobel si všichni udělali čas, aby se znovu sešli na **Nočních zvířatech**. Ford k tomu poznamenává, „film je o velké péči věnované tomu, abyste si udrželi kolem sebe lidi, kterým důvěřujete, a já podle tohoto pravidla žiju. Když pracujete s úžasnými a talentovanými lidmi, díky kterým je pro vás radost chodit každý den do práce, proč byste s nimi nechtěli spolupracovat znovu a znovu? Doufám, že s Joan, Arianne a Abelem uděláme ještě spoustu filmů, protože všichni jsou brilantní v tom, co dělají, a kromě toho jsou to úžasní lidé.”

O Phillips, která získala nominaci na cenu BAFTA za *Single Man*, Ford tvrdí, že „má dokonalé oko. Často se přistihnu, že se Arianne ptám na výkony herců, na úhly záběrů a na spoustu dalších věcí, protože ona není pouze talentovaná kostýmní návrhářka – a podle mě jedna z nejlepších – ale má také skvělý úsudek a vkus. Její názor je pro mě vždycky neocenitelný.”

Korzeniowski byl nominován na Zlatý glóbus za film *Single Man* a složil hudbu ke všem třem sériím televizního seriálu *Penny Dreadful*. „Oba s Abelem milujeme svěží, klasické hudební partitury ve stylu Bernarda Herrmanna a oba jsme obdivovateli minimalistické práce Philipa Glasse,” vysvětluje Ford. „Náš hudební vkus spolu perfektně ladí a Abel vytváří výrazná a dramatická díla, která zachycují a vzbuzují emoce jako žádný jiný hudební skladatel současnosti. Neměli bychom přehlížet důležitost hudby ve filmu, protože právě hudba dokáže zvýšit napětí nebo emoce scény transformativním způsobem. Já Abela považuji za geniálního skladatele.”

Když po *Single Manu* Ford připustil, že jeho „největším překvapením byl proces práce ve střižně,” do **Nočních zvířat** se pustil s představou, jakou podobu dají filmu se střihačkou Joan Sobel. „Joan je moje výborná spolupracovnice a já se hlásím ke starému rčení, že ‘film se dělá ve střižně.’ Sedm měsíců jsme seděli bok po boku v tmavé místnosti v mých londýnských kancelářích, kde jsme film stříhali. Joan je skutečná odbornice.”

„Sdílíme stejnou lásku k filmu a k filmovým odkazům a často jsme se od stříhu dostali ke konverzaci o filmech, které oba milujeme a z kterých jsme byli nadšení. Joan mi

pomohla převést **Noční zvířata** na obrazovku, a už se nemůžu dočkat, až si zase sedneme u příštího filmu na dalších sedm měsíců do temného pokoje.”

Filmař je spokojený s rafinovaností a mnohvrstevnatostí **Nočních zvířat**, která představují nejen přesvědčivou a napínavou cestu, ale také pohled zaměřený do nitra člověka a očekává, že divák bude „otevřený k tomu, identifikovat se s více než jednou postavou.”